

Керівнику проекту

“Німецько-Український аграрний діалог”

Д-ру Хайнц-Вільгельм Штрубенхоффу

Стосовно рекомендацій німецьких спеціалістів щодо реструктуризації цукрового комплексу України

Розглянувши рекомендації “Наукові матеріали. Реструктуризація цукрового комплексу України”, розроблені експертами Німецького федерального міністерства сільського господарства в рамках проекту “Німецько-Український аграрний діалог” на запит першого заступника міністра аграрної політики України Демчака І.М. , вважаємо за необхідне повідомити наступне.

В зазначеному документі, підготовленому німецькими спеціалістами, в цілому правильно констатується сучасний стан бурякоцукрового комплексу України та підтверджується наявність значного потенціалу для підвищення його ефективності.

Всупереч цьому висновки та варіанти політичних рішень, які пропонуються, є абсолютно необґрунтованими і тенденційними. А саме:

1. Рекомендації щодо згортання вітчизняного виробництва при наявності значного потенціалу для підвищення його ефективності, не мають ніяких логічних пояснень і які можна розцінити, як політичне замовлення, спрямоване на ліквідацію національного виробництва, створення залежності харчової промисловості від закордонних поставок цукру, втрату продовольчої безпеки держави.

Протягом останніх років Україна виробляє власного бурякового цукру в достатніх обсягах для забезпечення потреб внутрішнього ринку і має потенціал, що втричі перевищує потреби країни.

Ціни бурякового цукру, як в Україні, так і в Німеччині та інших країнах, дійсно перевищують ціни на світових біржах, проте порівняння з останніми некоректне. Цьому є об’єктивна причина - виробництво цукру з цукрових буряків за світовими цінами неможливе. Світова ціна формується тростинним цукром, визначається на пересиченому секторі ринку, на якому реалізується лише до 20 відсотків вироблюваного цукру, тому вона не відображає фактичні виробничі витрати. За так званою світовою ціною може бути вироблена з покриттям собівартості лише незначна частка світового попиту в таких країнах як Бразилія, де структура затрат визначається монокультурним рослинництвом, низькими екологічними і соціальними стандартами, надмірною експлуатацією природних ресурсів, реальними і перехресними субсидіями від державних алкогольних програм.

Але в Європі інші умови і стандарти, тому всі порівняння, що базуються на світовій ціні, є неправильними і такими, що вводять в оману.

Крім того, національне виробництво забезпечує вирішення соціальних питань в сільській місцевості, надходження до бюджету, а також незалежність від цінової політики виробників тростинного цукру.

2. Рекомендації Україні погодитись на виробництво цукру лише для внутрішнього ринку та знизити імпортне мито з 300 євро/тонну до 50% від контрактної ціни також неодмінно призведе до згортання вітчизняного виробництва через послаблення митно-тарифного захисту, відсутність перспективи розвитку галузі та відновлення її експортного потенціалу, що суперечить національним інтересам.

Посилання на вимоги СОТ, що нібито забороняють Україні експорт цукру, є неправомірними і фактично дискримінаційними по відношенню до нашої країни, тому що правила СОТ не забороняють експорт, а лише передбачають процедури захисту від субсидованого експорту з метою надання рівних можливостей кожній із сторін захистити власні економічні інтереси.

Щодо зниження митних тарифів, то країни Євросоюзу, в тому числі і Німеччина, при запровадженні в поточному році реформи цукрового ринку залишили незмінним

майже вдвічі вищий від українського рівень його захисту від імпорту цукру - понад 400 євро/тонну основне мито та понад 100 євро додаткове. Без такого захисту європейський ринок був би повністю заповнений тростинним цукром.

Україні ж пропонується послабити митний режим начебто для досягнення конкурентоспроможності вітчизняного цукрового сектору, що є політикою подвійних стандартів. Це неминуче призведе до експансії імпортного цукру на український ринок та завдасть серйозного удару вітчизняній бурякоцукровій галузі, що призведе до її ліквідації. При цьому ціни на цукор на внутрішньому ринку України не зменшаться, а навпаки підвищаться до європейського рівня, тому що із знищенням вітчизняного виробництва імпортному цукру не буде альтернативи.

3. Дослідження досвіду реформування ринку Польщі, Східної Німеччини, Молдови та ЄС, як прикладу для України, не містить основної інформації стосовно митно-тарифного захисту ринків цукру цих країн до і після реформування, обсягів виробництва цукрових буряків та цукру в них та їх динаміки, порівняння цін на внутрішньому ринку цих країн із світовими цінами, що може свідчити про умисне ухилення від об'єктивної характеристики зазначених показників.

4. Рекомендації німецьких спеціалістів щодо реструктуризації бурякоцукрової галузі України суперечать Законам України "Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру", "Про державну підтримку сільського господарства України", "Про основи національної безпеки України", постанові Верховної Ради України "Про Рекомендації парламентських слухань "Про законодавче забезпечення розвитку бурякоцукрового комплексу в Україні та заходи щодо його покращання" та розпорядженню Кабінету Міністрів України "Про схвалення Концепції Комплексної державної програми реструктуризації і розвитку бурякоцукрової галузі на період до 2010 року".

Зазначені нормативні акти України передбачають забезпечення розвитку вітчизняного виробництва, а не його обмеження.

5. Бурякоцукрове виробництво є стратегічно пріоритетною галуззю народного господарства. До 1991 року вона була одним із економічних стержнів держави і забезпечувала до 13 відсотків грошових надходжень до бюджету країни, займала провідне місце у світі по обсягах виробництва цукру (понад 5 млн. тонн) та входила до першої шістки світових експортерів цукру.

Природнокліматичні та ґрунтові умови України сприяють вирощуванню високих врожаїв цукрових буряків, що разом із географічними, транспортними та соціальними факторами зумовлює оптимальне розміщення і розвиток підприємств цукрової промисловості.

Порівнюючи фактичні витрати на виробництво цукрових буряків в Україні і Німеччині та враховуючи державне фінансування (кошти зеленої та синьої скриньок), яке проводиться в названих державах, можна зробити висновок, що в Україні практично без державної бюджетної допомоги уже на 50 % посівних площ в 2005-2006 роках вирощуються цукрові буряки з врожайністю 450-550 ц/га та собівартістю 1 тонни 25 дол.США, що є підставою для серйозної конкуренції українських цукрових буряків та цукру на європейських ринках.

Враховуючи значимість бурякоцукрового комплексу для розвитку національної економіки та необхідність невідкладних заходів щодо комплексного вирішення питань його функціонування та розвитку, забезпечення населення держави цукром, виробленим з вітчизняної сировини, та на виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2005 р. № 566 Мінагрополітики розроблена і направлена зацікавленим міністерствам на узгодження Комплексна державна програма реструктуризації та розвитку бурякоцукрової галузі України на період до 2010 року.

Головними розробниками Програми визначено Український науково-дослідний інститут цукрової промисловості, Інститут цукрових буряків та Інститут аграрної економіки УААН.

В програмі передбачено основні шляхи розширення ринків збуту цукру та цукрової продукції як за рахунок збільшення місткості внутрішнього ринку шляхом організації виробництва паливного етанолу, так і повернення українського цукру на традиційні ринки збуту в країнах СНД.

На сьогоднішній день потужності цукрових та спиртових заводів завантажені лише на 30 відсотків. Використовуючи їх обладнання та кадровий потенціал, є можливість послабити залежність держави в частині забезпечення енергоносіями, зберегти робочі місця, відновити життєдіяльність соціальної інфраструктури заводських селищ.

До того ж, якщо врахувати, що за прогнозами експертів поклади нафти та газу обмежені і закінчуються вже в цьому столітті, то з урахуванням наявних в Україні родючих земель, відпрацьованих технологій, кваліфікованих кадрів ми зобов'язані саме таким чином вирішувати енергетичну проблему.

Вважаємо також за необхідне:

1. Прийняти політичне рішення та продовжити відповідні переговори на двосторонньому рівні з Російською Федерацією та іншими країнами СНД щодо доступу до традиційних ринків збуту цукру та активізувати роботу над розробленням і прийняттям міждержавної програми "Ринок цукру СНД".

2. У відповідності з нормами СОТ та на виконання постанови Верховної Ради України від 3 березня 2005 року, переглянути двосторонні угоди з країнами-членами робочої групи з вступу України до СОТ в частині денонсації домовленостей щодо встановлення квот на ввезення в Україну цукру-сирцю з тростини.

Завдяки таким заходам будуть забезпечені основні засади для розвитку бурякоцукрової галузі, однієї із стратегічних галузей економіки України, захист національних інтересів, продовольча безпека, держави.

Зазначеним листом вважаємо за необхідне донести до офіційних осіб, громадськості та ділових кіл України інформацію про свою категоричну незгоду з рекомендаціями німецьких експертів, розробленими на запит Міністерства аграрної політики України, щодо реструктуризації бурякоцукрового комплексу України, та висловити застереження щодо наслідків таких рекомендацій, якщо вони матимуть практичне впровадження всупереч позиції цукровиків України.

Директор Інституту аграрної економіки УААН, д.е.н., академік

П.Т.Саблук

Директор інституту цукрових буряків, д.с.н., академік

М.В.Роїк

Директор Українського науково-дослідного інституту цукрової промисловості, д.т.н.

В.О.Штангеев

Голова правління Національної асоціації "Укрцукор"

М.М.Ярчук